

Sygn. akt XII Ga 761/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie XII Wydział Gospodarczy – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Hanszke

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2017 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...)w B.

przeciwko J. M.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 19 czerwca 2017 r. sygn. akt V GC 999/16

oddala apelację.

Sygn. akt XII Ga 761/17

Uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z 15 grudnia 2017 roku

Strona powodowa domagała się zasądzenia od pozwanego 2856,06 zł z odsetkami ustawowymi od 13 października 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania. Na uzasadnienie podała, że zawarła z pozwanym umowę o świadczenie stałej obsługi prawnej na czas określony 24 miesięcy. Pozwany obowiązany był do uiszczania miesięcznej opłaty abonamentowej w wysokości 129 zł netto, zaś strona powodowa obowiązana była do konsultacji prawnych na rzecz pozwanego. W trakcie trwania bezpłatnego 30 - dniowego okresu testowego pozwany nie skorzystał z umownego uprawnienia do odstąpienia od zawartej umowy. Pozwany nie zapłacił żadnej z wystawionych przez stronę powodową faktur. Zgodnie z umową strona powodowa wypowiedziała umowę ze skutkiem natychmiastowym, naliczając karę umowną. Mimo wezwania do zapłaty, pozwany nie zapłacił kary umownej.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zarzucił, że naliczenie kary umownej było bezpodstawne, bo już w lipcu 2014 roku sam wypowiedział umowę w trybie natychmiastowym, a zatem umowa ta nie obowiązywała w dacie wypowiedzenia jej przez stronę powodową. Wskazał przy tym, że podstawą wypowiedzenia przez niego umowy było rażące niewywiązywanie się z warunków umowy - brak pomocy prawnej w sprawie niedotrzymywania umowy na usługi telekomunikacyjnej z firmą (...).

Strona powodowa zarzuciła, że pozwany nie udowodnił doręczenia stronie powodowej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy.

Jako podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy przyjął następujące fakty:

W dniu 7 marca 2014 roku strony zawarły umowę o świadczenie stałej obsługi prawnej na okres 24 miesięcy, w której postanowiły, że w terminie 30 dni od zawarcia umowy stronie powodowej nie przysługiwało wynagrodzenie z tytułu

świadczonej usług, zaś pozwany mógł w tym terminie od umowy odstąpić. Pozwany zobowiązał się po upływie 30 dni od zawarcia umowy płacić wynagrodzenie w wysokości 129 zł netto miesięcznie w terminie 10 dni od wystawienia przez stronę powodową faktury. Strona pozwana zobowiązała się zapewnić pozwanemu nielimitowane konsultacje prawne, 5 godzin obsługi prawnej, 3 godzin konsultacji telefonicznych z zakresu prawa cywilnego oraz prawa pracy, bezpłatne reprezentowanie w sądzie, bezpłatne przyjęcie sprawy do windykacji sądowej i polubownej. Strona powodowa mogła rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym w przypadku opóźnienia pozwanego w płatności trwającego dłużej niż 30 dni. Pozwany zobowiązał się do zapłaty kary umownej w przypadku wypowiedzenia umowy przed terminem, na jaki została zawarta, w wysokości równoważności umówionego i niewypłaconego wynagrodzenia, jakie przysługiwałoby stronie powodowej, gdyby umowa obowiązywała do dnia jej zawarcia. Pismem z 29 września 2014 r. strona powodowa wypowiedziała umowę o świadczenie stałej obsługi prawnej w trybie natychmiastowym w związku z niezapłaceniem faktury nr (...) i wezwała pozwanego do zapłaty 317,34 zł tytułem należności za faktury (...) oraz kary umownej w wysokości 2856,06 zł na podstawie wystawionej noty obciążeniowej nr (...). Pozwany przesyłkę zawierającą oświadczenie odebrał 1 października 2014 roku.

Sąd Rejonowy uznał, że pozwany nie udowodnił, że wypowiedział umowę.

Sąd Rejonowy wyjaśnił podstawę prawą rozstrzygnięcia w sposób następujący:

Zgodnie z art. 483 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Kara umowna należy się w takim wypadku w wysokości określonej przez strony, bez względu na wysokość poniesionej szkody, tak stanowi art. 484 § 1 zd. 1 k.c. Kara umowna może zabezpieczać jedynie niewykonanie zobowiązania niepieniężnego. Kara pieniężna została zastrzeżona przez strony na wypadek wypowiedzenia umowy przed terminem, na jaki została zawarta, w kwocie stanowiącej równoważność umówionego i niewypłaconego wynagrodzenia, jakie by przysługiwało stronie powodowej, gdyby umowa obowiązywała. Przyczyną wypowiedzenia umowy przez stronę powodową było niezapłacenie przez pozwanego wynagrodzenia, a więc świadczenia pieniężnego. Dlatego zastrzeżenie i naliczenie kary umownej jest sprzeczne z bezwzględnie obowiązującym przepisem art. 483 § 1 k.c. i jako takie nieważne z mocy art. 58 § 1 i 3 k.c. Z tej przyczyny żądanie zasądzenia kary umownej na wypadek niewykonania świadczenia pieniężnego nie mogło być uwzględnione. Nadto strona powodowa nie wykazała, że pozwany pozostawał w opóźnieniu w płatności trwającym dłużej niż 30 dni. Tymczasem zgodnie z umową wypowiedzenie umowy ze skutkiem natychmiastowym było możliwe w przypadku opóźnienia pozwanego w płatności trwającego dłużej niż 30 dni. Strona powodowa nie wykazała, że wypowiedziała skutecznie umowę, a zatem nie przysuguje jej roszczenie o zapłatę kary umownej.

Strona powodowa wniosła apelację od wyroku Sądu Rejonowego, w której zarzuciła naruszenie art. 483 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że zastrzeżenie kary umownej w stanie faktycznym sprawy jest sprzeczne z tym przepisem i nieważne z mocy art. 58 § 1 i § 3 k.c. Strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej 2856,06 zł z ustawowymi odsetkami oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Pozwany wniosł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy przyjmuje ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego za własne.

Według art. 483 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy. Zastrzeżenie kary umownej na wypadek wypowiedzenia umowy jest skrótem myślowym, ponieważ wypowiedzenie umowy nie jest nienależytym wykonaniem lub niewykonaniem zobowiązania. W istocie w zastrzeżeniu takim chodzi o postanowienie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, które to niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania było przyczyną wypowiedzenia umowy, nastąpi przez zapłatę określonej sumy. W orzecznictwie sporne jest, czy można zastrzec, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego, które to niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania

było przyczyną odstąpienia od umowy, może nastąpić przez zapłatę sumy pieniężnej. Za niedopuszczalnością takiej klauzuli opowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z 7 lutego 2007 roku, III CSK 288/06, i z 28 maja 2014 roku, I CSK 345/13. Za dopuszczalnością takiej klauzuli opowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z 21 maja 2014 roku, II CSK 529/13. Cytowane orzeczenia odnoszą się do zastrzeżenia kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego, które prowadziło do odstąpienia od umowy, jednakże argumentacja w nich zawarta aktualna jest także w przypadku zastrzeżenia kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego, które prowadziło do wypowiedzenia umowy. Sąd Okręgowy w tej sprawie opowiada się za nieważnością zastrzeżenia kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego, które prowadziło do wypowiedzenia umowy, z uwagi na sprzeczność takiego zastrzeżenia z art. 483 k.c. Nieważność klauzuli zastrzegającej na rzecz strony powodowej karę umowną w przypadku nieuiszczenia wynagrodzenia pieniężnego na podstawie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 483 k.c. prowadzi do oddalenia powództwa. Dlatego Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Jacek Hanszke

S. ref. I inst. Zbigniew Miczek